

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ 2014-2020

Έργο: «ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ 2014 – 2020»

Ιούλιος 2014

ΛΚΝ ΑΝΑΛΥΣΙΣ
ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ Ε.Π.Ε.
Αριστοτέλους 11-15
104 32, Αθήνα
Τηλ: 210 5201460
Fax: 210 5230064
E-mail: lkkn@lkkn.gr
Web: www.lkkn.gr

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ / ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ.....	1
1. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΤΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΘΕΙΣΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ – Η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ.....	4
1.1 Ο ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ.....	7
1.2 Η ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2014-2020.....	9
2. ΕΝΟΤΗΤΑ 1: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	16
2.1 ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΚΑΛΥΨΗ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ / ΠΡΟΚΛΗΣΕΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΥΠΕΡΚΕΙΜΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ (ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ).....	16
2.2 ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΕΙΔΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΩΝ ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΥΣ ΚΑΙ ΜΕ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ / ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ (ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ).....	21
2.3 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΛΟΓΙΚΗΣ ΤΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	25
2.4 ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΑΡΧΕΣ.....	28
3. ΕΝΟΤΗΤΑ 2: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΕΙΚΤΩΝ, ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	30
3.1. ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑ (RELEVANCE) ΚΑΙ ΣΑΦΗΝΕΙΑ ΤΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ.....	30
3.2 ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΟΡΟΣΗΜΩΝ ΤΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΕΠΙΔΟΣΗΣ.....	31
3.3. ΠΟΙΟΤΗΤΑ – ΑΞΙΟΠΙΣΤΙΑ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ – ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ, ΕΠΑΡΚΕΙΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ – ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ.....	32
4. ΕΝΟΤΗΤΑ 3: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΠΕΙΑΣ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΝΟΜΩΝ... ..	33
5. ΕΝΟΤΗΤΑ 4: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ «ΕΥΡΩΠΗ 2020».....	34

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ:

ΠΙΝΑΚΕΣ 1.1-1.2: ΣΥΝΕΠΕΙΑ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ /ΠΡΟΚΛΗΣΕΩΝ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΣΠΑ.

ΠΙΝΑΚΕΣ 2-3: ΣΥΝΕΠΕΙΑ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ /ΠΡΟΚΛΗΣΕΩΝ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΠΜ ΚΑΙ ΤΟ ΜΝΗΜΟΝΙΟ.

ΠΙΝΑΚΕΣ 4.1-4.10: ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΩΝ / ΕΙΔΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ /ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ (ΑΝΑ ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΣΤΟΧΟ).

ΠΙΝΑΚΕΣ 5.1-5.4: ΣΧΕΣΗ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΕΙΔΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΩΝ ΑΞΟΝΩΝ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ.

ΠΙΝΑΚΕΣ 6.1-6.4: ΣΥΝΑΦΕΙΑ ΤΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ ΕΚΡΟΩΝ ΜΕ ΤΑ ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ / ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Η παρούσα έκθεση αποτελεί το παραδοτέο της εκ των προτέρων (ex-ante) Αξιολόγησης του Προγράμματος της Περιφέρειας Θεσσαλίας για την περίοδο 2014-2020 και εκπονήθηκε σύμφωνα με τους όρους της υπογραφείσας σύμβασης μεταξύ της ΕΔΑ Περιφέρειας Θεσσαλίας και της ΛΚΝ Ε.Π.Ε., ακολουθώντας τις κατευθύνσεις του Υπουργείου Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας, όπως αυτές ενσωματώνονται στην μεθοδολογία κατάρτισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων 2014-2020» και στην Εγκύκλιο «για την διεξαγωγή της εκ των προτέρων Αξιολόγησης και της στρατηγικής περιβαλλοντικής εκτίμησης των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων της περιόδου 2014-2020», με αριθμ. Πρ. 30941/ΕΥΣΣΑΑΠ 1605/12-7-2013. Παράλληλα λαμβάνει υπόψη της το πλαίσιο που προσδιορίζουν τόσο ο Κανονισμός περί γενικών διατάξεων για τα διαρθρωτικά ταμεία [Κ(ΕΚ)1303/2013 του Συμβουλίου, άρθρο 47], όσο και το έγγραφο εργασίας της Επιτροπής για την ex-ante Αξιολόγηση της προγραμματικής περιόδου 2014-2020.

Το παραπάνω αναφερόμενο πλαίσιο και ως εκ τούτου οι προσδιορισθείσες προδιαγραφές, στη σχετική σύμβαση, δίνουν έμφαση στην επιχειρησιακή αξιοποίηση της εκ των προτέρων Αξιολόγησης, η οποία καλείται να έχει ουσιαστική συμβολή στον ορθολογικό και επιτυχή σχεδιασμό του Προγράμματος. Κατά συνέπεια δεν αποτελεί μια «εξωτερική» αποτίμηση του Προγράμματος, προκειμένου αυτή να αξιοποιηθεί μελλοντικά, αλλά είναι ένα μέσο για τις αναγκαίες συμπληρώσεις του Προγράμματος, με βάση τυχόν διαπιστώσεις κενών ή ατελειών και αντίστοιχη διατύπωση βελτιωτικών προτάσεων.

Επιπρόσθετα, η Έκθεση της ex-ante αξιολόγησης λαμβάνει υπόψη ότι το Πρόγραμμα της Περιφέρειας Θεσσαλίας συγχρηματοδοτείται από το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ και όχι από όλα τα ΕΔΕΤ και ως εκ τούτου στην Περιφέρεια θα υλοποιούνται/εκτελούνται δράσεις/έργα από Τομεακά Προγράμματα που συγχρηματοδοτούνται από το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας

(ΕΤΘΑ). Παράλληλα, με δεδομένο ότι οι πόροι του ΕΤΠΑ και του ΕΚΤ στο Πρόγραμμα δεν είναι το σύνολο των πόρων των δύο Ταμείων που αναλογούν στην Περιφέρεια Θεσσαλίας, ένα σημαντικό μέρος των παρεμβάσεων που θα πραγματοποιηθούν στην Περιφέρεια Θεσσαλίας, συγχρηματοδοτούμενες από το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ περιλαμβάνονται / προβλέπονται στα Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα που συγχρηματοδοτούνται από αυτά τα δύο Ταμεία. Οι παρεμβάσεις αυτές αναφέρονται στους περισσότερους τομείς που παρεμβαίνει και το Περιφερειακό Πρόγραμμα Θεσσαλίας και είναι, ή θα πρέπει να είναι απόλυτα συμπληρωματικές με αντίστοιχες παρεμβάσεις του υπό αξιολόγηση Προγράμματος.

Λαμβάνοντας υπόψη όλα τα παραπάνω και ιδιαίτερα τους όρους της σύμβασης, το παρόν Παραδοτέο διαρθρώνεται στα εξής μέρη / ενότητες, εκτός από την παρούσα που αναφέρεται στο πλαίσιο της Αξιολόγησης:

- Συνοπτική αναφορά στο περιεχόμενο και στους στόχους του Προγράμματος της Περιφέρειας Θεσσαλίας, 2014-2020.
- Αξιολόγηση της κοινωνικο-οικονομικής ανάλυσης και των προσδιορισθεισών αναγκών της Περιφέρειας, για την περίοδο 2014-2020.
- Αξιολόγηση της Στρατηγικής του Προγράμματος με τις επί μέρους υποενότητες.
- Αξιολόγηση του συστήματος δεικτών και του συστήματος παρακολούθησης και αξιολόγησης.
- Αξιολόγηση της συνέπειας των χρηματοδοτικών κατανομών.
- Αξιολόγηση της συνεισφοράς του Προγράμματος της στρατηγικής «Ευρώπη 2020».

Για την αποτελεσματική / ουσιαστική συμβολή της εκ των προτέρων (ex-ante) Αξιολόγησης στο σχεδιασμό του Προγράμματος της Περιφέρειας Θεσσαλίας, με βασικό στόχο τη βελτιστοποίηση της κατανομής των πόρων και τη βελτίωση της ποιότητας του Προγράμματος, ο Σύμβουλος Αξιολόγησης ακολούθησε την παρακάτω διαδικασία.

- Συνέλεξε / συγκέντρωσε και επεξεργάστηκε σειρές στοιχείων, τα οποία προέρχονται από επίσημες πηγές (ΕΣΥΕ, Υπουργεία, ΕΔΑ Περιφέρειας

Θεσσαλίας), καθώς και από άλλες πηγές, όπως προτάσεις φορέων, εκθέσεις αξιολόγησης της περιόδου 2007-2013, σχετικές μελέτες κλπ.

- Συνεργάστηκε στενά με τα μέλη της ΟΣΠ της Περιφέρειας Θεσσαλίας, καθώς και με μέλη των Θεματικών Ομάδων, με ανταλλαγή κειμένων και τακτικές συναντήσεις.
- Συνεργάστηκε στενά με την ΕΔΑ Περιφέρειας Θεσσαλίας, για την ανταλλαγή εμπειριών και απόψεων επί των συστημάτων και διαδικασιών παρακολούθησης του τρέχοντος Προγράμματος της Περιφέρειας.
- Επίσης συνεργάστηκε με το Σύμβουλο Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης της Περιφέρειας.
- Τακτικές συναντήσεις και συζητήσεις προέκυψαν με στελέχη της ΕΥΣΣΑΑΠ του ΥΠΑΑ και με το δίκτυο Αξιολόγησης τις οποίες διοργάνωσε η ΕΥΣΣΑΑΠ, περί μεθοδολογικών θεμάτων της εκ των προτέρων Αξιολόγησης και κυρίως για τον προσδιορισμό του πλέγματος δεικτών.

Στο σημείο αυτό η ΛΚΝ ΑΝΑΛΥΣΙΣ Ε.Π.Ε., ως ανάδοχος εταιρεία, ο υπεύθυνος του έργου της Αξιολόγησης και όλη η Ομάδα Αξιολόγησης, επιθυμούν να εκφράζουν τις ευχαριστίες τους προς όλους τους συνεργάτες, για την γόνιμη συνεργασία τους στο πλαίσιο της εκ των προτέρων αξιολόγησης και ειδικότερα στη διάρκεια εκπόνησης / κατάρτισης του παρόντος παραδοτέου.

1. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΤΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΘΕΙΣΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ – Η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Θα πρέπει να αναφερθεί ότι το υπόδειγμα των περιεχομένων των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής δεν περιλαμβάνει ως αναγκαίο αυτό το κεφάλαιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Παρ' όλα αυτά, στο πρώτο σχέδιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος της Περιφέρειας Θεσσαλίας, όπως προετοιμάσθηκε για υποβολή του στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, υφίστατο ως Παράρτημα, προκειμένου να τεκμηριωθούν οι προσδιορισθείσες ανάγκες.

Στο συγκεκριμένο Παράρτημα παρουσιάζονται με συνεκτικότητα και τεκμηρίωση τα βασικότερα παραγωγικά / οικονομικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά της Περιφέρειας Θεσσαλίας, σε σύγκριση με τα αντίστοιχα της Χώρας, αλλά και για ορισμένα σε σύγκριση με το μέσο όρο της ΕΕ27, καθώς και η εξέλιξή τους από την εμφάνιση της οικονομικής κρίσης στην Χώρα μέχρι και σήμερα για την αγορά εργασίας και μέχρι το 2011 για το ΑΕΠ και την Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία. Επιπρόσθετα, γίνεται αναφορά στα δημογραφικά χαρακτηριστικά της Περιφέρειας, στην επιχειρηματικότητα / ανταγωνιστικότητα και εξωστρέφεια, στην Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομίας στις ΤΠΕ, βασισμένα αυτά τα στοιχεία στη διαδικασία εκπόνησης της Περιφερειακής Στρατηγικής της «έξυπνης εξειδίκευσης». Τέλος, ιδιαίτερη αναφορά με τεκμηριωμένα λεπτομερή στοιχεία γίνεται για τη φτώχεια και την κοινωνική ένταξη στην Περιφέρεια, καθώς και στις χωρικές διαφοροποιήσεις και ανισότητες που εμφανίζονται στην Περιφέρεια Θεσσαλίας.

Με βάση αυτά τα στοιχεία διαπιστώνεται ότι επιδεινώνεται η θέση της Περιφέρειας Θεσσαλίας, τόσο ως προς τους Μέσους Όρους της Χώρας, όσο και κυρίως ως προς της Ε.Ε., καθώς και σε σχέση με τις υπόλοιπες Περιφέρειες της Χώρας και της Ε.Ε. Ιδιαίτερα όσον αφορά στο κατά κεφαλήν ΑΕΠ στην Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία αλλά και στους γενικούς δείκτες της Αγοράς Εργασίας, η Περιφέρεια παρουσιάζει ιδιαίτερα αρνητική εξέλιξη μέχρι και τις αρχές του 2013, ενώ εμφανίζει μια ανάσχεση της φθίνουσας πορείας κατά τον τελευταίο χρόνο, ιδιαίτερα σε ορισμένα στοιχεία της Αγοράς Εργασίας. Με δεδομένο ότι οι ρυθμοί ανάπτυξης της από το 2005 ήταν χαμηλότερου ρυθμού από τις υπόλοιπες Περιφέρειες, για την Περίοδο

2014 – 2020, με τα στοιχεία του κατά κεφαλήν ΑΕΠ 2007 – 2009, κατατάσσεται στις λιγότερο αναπτυγμένες Περιφέρειες. Όπως αναφέρεται και στο πρώτο μέρος του σχεδίου του ΠΕΠ, η κρίση έχει πλήξει ιδιαίτερα τον οικονομικο-κοινωνικό και επιχειρηματικό κορμό της Περιφέρειας, με ιδιαίτερα αρνητικές, έως επικίνδυνες διαστάσεις στον κοινωνικό ιστό. Παράλληλα, από τη λεπτομερέστερη διερεύνηση των διαρθρωτικών αναπτυξιακών χαρακτηριστικών της Περιφέρειας, σε τομεακό / θεματικό, παραγωγικό, αλλά και χωρικό / τοπικό επίπεδο, διαπιστώνονται ιδιαίτερα σοβαρές αδυναμίες, οι οποίες στο πλαίσιο του έντονα ανταγωνιστικού περιβάλλοντος, και της στρεβλής διάρθρωσης της οικονομίας της που τη χαρακτηρίζει, δημιουργούν σοβαρούς κινδύνους συρρίκνωσης ακόμα και της ονομαστικής σύγκλισης, ενώ εντονότεροι είναι οι κίνδυνοι, για την ένταση των ενδοπεριφερειακών / ανισοτήτων και κατ' ακολουθία για την άμβλυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής της Περιφέρειας. Από την αναλυτική και εμπειριστατωμένη περιγραφή της υφιστάμενης αναπτυξιακής κατάστασης της Περιφέρειας, των εξελίξεων και των συγκριτικών στοιχείων της Περιφέρειας με εκείνα της Χώρας και σε μεγαλύτερο βαθμό συγκριτικά με τα αντίστοιχα της Ε.Ε., διαμορφώθηκε η SWOT ανάλυση, η οποία, ανά Θεματικό Στόχο, παρουσιάζεται στο παράρτημα Ι της παρούσας έκθεσης, αφού το υπόδειγμα των περιεχομένων των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων δεν προβλέπει Ανάλυση SWOT.

Από αυτή την ανάλυση και σε σχέση με τις υποχρεώσεις / στόχους της Χώρας έναντι της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», διατυπώνονται στο πρώτο μέρος του Προγράμματος οι αναπτυξιακές ανάγκες της Περιφέρειας Θεσσαλίας ανά κρίσιμο τομέα για την Περιφέρεια και σε σχέση με τη στρατηγική «Ε2020», ήτοι για:

- Έρευνα / Καινοτομία / Σύνδεση έρευνας με παραγωγή.
- Ευρυζωνικά δίκτυα/ προϊόντα και υπηρεσίας ΤΠΕ.
- Επιχειρηματικότητα / Ανταγωνιστικότητα / Εξωστρέφεια.
- Ενέργεια.
- Περιβάλλον / Πρόληψη κινδύνων.
- Υποδομές μεταφορών.
- Ανθρώπινο Δυναμικό.
- Κοινωνική ένταξη και καταπολέμηση της φτώχειας.

- Εκπαίδευση και δια βίου μάθηση.
- Δημόσια διοίκηση.

Όλα αυτά τα στοιχεία παρουσιάζονται σε Παράρτημα του υποβαλλόμενου στην Επιτροπή πρώτου σχεδίου του Περιφερειακού Προγράμματος Θεσσαλίας 2014-2020.

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται οι σχετικοί στόχοι για την Ε.Ε., για την Ελλάδα, ενώ φαίνονται τα αντίστοιχα στοιχεία (υφιστάμενη κατάσταση) της Περιφέρειας Θεσσαλίας.

Πίνακας σύγκρισης επίτευξης των στόχων της Στρατηγικής «Ε2020»

Στόχοι ΕΕ / κρατών μελών	Επίπεδο Απασχόλησης	Ε & Α (ως ποσοστό του ΑΕΠ)	Συμμετοχή Ανανεώσιμων πηγών ενέργειας	Πρώρη εγκατάληψη της σχολικής εκπαίδευσης	Τριτοβάθμια εκπαίδευση της ηλικιακής κατηγορίας 30-34	Μείωση του πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού (αρ.)	Μείωση εκπομπών CO ₂	Ενεργειακή ικανότητα μείωσης της κατανάλωσης ενέργειας (Mtoe)
Στόχος ΕΕ (27)	75%	3%	20%	10%	40%	20,00 εκ.	-20%	20% αύξηση (368 Mtoe)
	68,4%(2012)	2,06% (2012)	13% (2011)	12,0% (2012)	36,6% (2013)	122,86 εκ. (2012)	-	-
Ελλάδα στόχος 2020 * / Υφιστάμενη Κατάσταση	70%	1,2%	20% με βάση το Ν.3851/2010	9,7%	32%	0,45εκ.	-4%	2,85
	53,2% (2013)	0,69% (2012)	13,8% (2012)	10,1% (2013)	34,6% (2013)	3,795 εκ. (2012)	-	-
Θεσσαλία	54,6% (2013)	0,43% (2011)	-	7,7% (2013)	29,7% (2013)	-	-	-

Πηγή: * Εγκεκριμένο ΕΣΠΑ 2014 - 2020

Λοιπά στοιχεία: Eurostat, Ιούλιος 2014

Επίσης, η παρουσίαση των αναπτυξιακών αναγκών της Περιφέρειας για την περίοδο 2014-2020, ανά βασικό / κύριο τομέα της Περιφέρειας που συνδέεται με την

στρατηγική της «Έξυπνης Εξειδίκευσης» είναι σαφής, συνεκτική και συνοπτική και αυτό προκύπτει από την ανάλυση που έχει προηγηθεί.

1.1 Ο ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

Έχοντας ως βάση τα παραπάνω δεδομένα, η νέα αναπτυξιακή στρατηγική της Περιφέρειας Θεσσαλίας απαιτεί το κατάλληλο μίγμα Πολιτικής για την πολιτική Συνοχής και τη Στρατηγική της Ε2020 που θα συμβάλλει στην ανάσχεση του ρυθμού οικονομικής συρρίκνωσης και της κοινωνικής αποδιάρθρωσης, με δημιουργία προϋποθέσεων διεύρυνσης της παραγωγικής βάσης, στην αύξηση της παραγωγικότητας, στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας, στον εξωστρεφή προσανατολισμό της οικονομίας και στη βελτίωση του επιπέδου διαβίωσης, με παράλληλη άμβλυνση των αμβλυνόμενων μεν αλλά υφιστάμενων ενδοπεριφερειακών κοινωνικο-οικονομικών ανισοτήτων.

Κατόπιν αυτών, Γενικός Στρατηγικός Αναπτυξιακός Στόχος της Περιφέρειας Θεσσαλίας είναι η «ισχυρή και καινοτόμος οικονομία στην Ευρώπη, με επίκεντρο τον άνθρωπο και το περιβάλλον, μέσω της έξυπνης, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης».

Αυτός ο Γενικός Στρατηγικός Αναπτυξιακός Στόχος καλείται να αντιμετωπίσει με αποτελεσματικό τρόπο τη φθίνουσα πορεία της οικονομίας και του κοινωνικού ιστού της Περιφέρειας, καθώς και τα διαρθρωτικά προβλήματα και αδυναμίες της και να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για την κινητοποίηση των δυνάμεών της, για την αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της, ώστε στο τέλος της προγραμματικής περιόδου 2014-2020, να βελτιωθούν οι μακροοικονομικοί δείκτες της και να μειώσει τη μεγάλη διαφορά της από τις περισσότερο αναπτυγμένες Περιφέρειες της Ε.Ε.

Με βάση τα παραπάνω, ο Γενικός Στρατηγικός Αναπτυξιακός Στόχος της Περιφέρειας βασίζεται στις παρακάτω επτά αναπτυξιακές προτεραιότητες:

- i) Ανάσχεση της συρρίκνωσης της παραγωγικής / επιχειρηματικής δραστηριότητας και ενδυνάμωση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων με παράλληλη προσέλκυση επιχειρηματικών

επενδύσεων, έχοντας ως αιχμή την καινοτομία και την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της Έρευνας και της Τεχνολογικής Ανάπτυξης.

- ii) Ανάπτυξη, αξιοποίηση και αύξηση της συμμετοχής του ανθρώπινου δυναμικού στην αγορά εργασίας, καθώς και ενεργός ένταξη και κοινωνική ενσωμάτωση των κοινωνικά και οικονομικά ευπαθών ομάδων.
- iii) Ενίσχυση των ερευνητικών υποδομών και των δεσμών του ερευνητικού τομέα της Περιφέρειας με την θεσσαλική επιχειρηματική / παραγωγική βάση, καθώς και με άλλους ερευνητικούς φορείς της Ελλάδας και του εξωτερικού.
- iv) Συμπλήρωση – ολοκλήρωση διατηρήσιμων και ασφαλών υποδομών, για την ανάπτυξη και την απασχόληση.
- v) Προστασία του περιβάλλοντος και των φυσικών και πολιτιστικών πόρων μετάβαση σε μια οικονομία φιλική στο περιβάλλον, με επάρκεια πόρων για αγροτική, τουριστική και ολοκληρωμένη ανάπτυξη, απασχόληση και αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής.
- vi) Βελτίωση της θεσμικής επάρκειας στη δημόσια διοίκηση και η διοικητική μεταρρύθμιση, για μια αποτελεσματική περιφερειακή δημόσια διοίκηση και αυτοδιοίκηση.
- vii) Ενδυνάμωση της χωρικής συνοχής και της ανάπτυξης, με άρση των ενδοπεριφερειακών / τοπικών κοινωνικοοικονομικών ανισοτήτων.

Από την ανάλυση αυτών των αναπτυξιακών προτεραιοτήτων για την περίοδο 2014-2020 διαπιστώνεται η προσέγγιση της αναπτυξιακής στρατηγικής με την εθνική αναπτυξιακή στρατηγική και κατ' ακολουθία με τη στρατηγική της Ε2020, εστιάζοντας περισσότερο στα άμεσα πιεστικά και επικίνδυνα για το μέλλον προβλήματα της Περιφέρειας Θεσσαλίας, η οποία όμως είναι ένα μέρος της συνολικής στρατηγικής της Περιφέρειας, με βάση τη διάρθρωση, τα περιεχόμενα, αλλά και τον προϋπολογισμό, ο οποίος είναι σημαντικά μικρότερος των κονδυλίων, τα οποία αναλογούν στην Περιφέρεια από όλα τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία της Ε.Ε.

Η επίτευξη του Γενικού Στρατηγικού Αναπτυξιακού στόχου, στο πλαίσιο των επτά αναπτυξιακών προτεραιοτήτων που αυτός βασίζεται, θα πραγματοποιηθεί με την

εφαρμογή και των έντεκα (11) Θεματικών Στόχων, στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020, από όλα τα Επιχειρησιακά Προγράμματα που το συνθέτουν.

Οι προαναφερόμενοι έντεκα Θεματικοί Στόχοι, συμβάλλουν στο Συνολικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα της Περιφέρειας Θεσσαλίας, για την περίοδο 2014-2020, το οποίο, αφ' ενός λόγω του απαιτούμενου χρηματοδοτικού ύψους, αφ' ετέρου λόγω των κανόνων επιλεξιμότητας και των κανόνων εφαρμογής που διέπουν την κάθε πηγή χρηματοδότησης, κατά τη νέα προγραμματική περίοδο, θα χρηματοδοτηθεί από δύο κατηγοριών πηγές κονδυλίων, ήτοι:

- Από το «Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα» της Θεσσαλίας 2014-2020, το οποίο θα συγχρηματοδοτηθεί από το ΕΤΠΑ και από το ΕΚΤ.
- Από τα Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα, που θα συγχρηματοδοτηθούν από τα Ταμεία της Ε.Ε. κατά την περίοδο 2014-2020. (ΕΤΠΑ, Τ.Σ, ΕΚΤ, ΕΓΤΑΑ και ΕΤΘΑ).

1.2 Η ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2014-2020

Όπως ήδη αναφέρθηκε, ένα μέρος της συνολικής αναπτυξιακής στρατηγικής της Περιφέρειας θα εξυπηρετηθεί από το Πρόγραμμα της Περιφέρειας (ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020), το οποίο όπως έχει ήδη αναφερθεί, συγχρηματοδοτείται από το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ.

Στο πλαίσιο των παρεμβάσεων αυτού του νέου Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος, η Περιφέρεια Θεσσαλίας σκοπεύει να επιτύχει, κατά ένα σημαντικό βαθμό, ορισμένους βασικούς αναπτυξιακούς στόχους της, οι οποίοι άπτονται των αναπτυξιακών αναγκών της. Οι παρεμβάσεις του Προγράμματος της Περιφέρειας Θεσσαλίας, οι οποίες είναι ένα σχετικά μικρό μέρος το συνόλου των παρεμβάσεων στην Περιφέρεια, κατά τη νέα προγραμματική περίοδο και οι οποίες θα λειτουργήσουν συμπληρωματικά με τις υπόλοιπες παρεμβάσεις, των συγχρηματοδοτούμενων από κοινοτικούς πόρους Τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, θα συμβάλλουν σημαντικά στην επίτευξη των συνολικών αναπτυξιακών στόχων της Περιφέρειας.

Για την επίτευξη της συνέργειας τόσο μεταξύ τους, οι δράσεις του Προγράμματος της Περιφέρειας, όσο και με τις υπόλοιπες παρεμβάσεις και για την εξυπηρέτηση του Γενικού Στρατηγικού, Αναπτυξιακού στόχου, προσδιορίζονται οι προτεραιότητες του Προγράμματος και οι ειδικοί στόχοι σε κάθε Άξονα Προτεραιότητας.

Κυρίαρχο στοιχείο της αναπτυξιακής στρατηγικής της Περιφέρειας είναι η στρατηγική της έξυπνης εξειδίκευσης, η οποία, πέραν του τομέα της έρευνας και τεχνολογίας και καινοτομίας, διαχέεται σχεδόν οριζόντια στη στρατηγική του Προγράμματος, αλλά ιδιαίτερα εστιάζει στον πρώτο Άξονα Προτεραιότητας, ο οποίος αποτελεί μαζί με τον τρίτο Άξονα Προτεραιότητας τον βασικό κορμό της αναπτυξιακής στρατηγικής, στο πλαίσιο της Περιφερειακής Στρατηγικής «Έξυπνης Εξειδίκευσης», με δεδομένο, ότι συνδέονται οι παραγωγικές / επιχειρηματικές δραστηριότητες και το όλον αναπτυξιακό γίνεσθαι της Περιφέρειας Θεσσαλίας από τις συνέργειες και αλληλοσυνδέσεις του αγροτοδιατροφικού τομέα με τον τουρισμό / πολιτισμό και το περιβάλλον, καθώς και με την κατεργασία του μετάλλου, πάνω σε μία άλλη νέα βάση της αναπτυξιακής διαδικασίας.

Φυσικά, για την αποτελεσματική και αποδοτική αναπτυξιακή λειτουργία και συνέργεια αυτών των δύο Αξόνων Προτεραιότητας, ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο διαδραματίζει η στόχευση και η αποτελεσματική υλοποίηση του Άξονα Προτεραιότητας 4, ο οποίος εκφράζει τη στρατηγική μεταφορών του Προγράμματος, τομέας ιδιαίτερα κρίσιμος σε σχέση με την θέση της στο κεντρικότερο σημείο της Χώρας, όπως ακριβώς, σαφώς και τεκμηριωμένα παρουσιάζεται στο σχέδιο του Προγράμματος.

Τέλος, όσον αφορά στον Άξονα Προτεραιότητας 2, αυτός εκφράζει τη στρατηγική της Περιφέρειας Θεσσαλίας για την αντιμετώπιση της ιδιαίτερα δυσμενούς κατάστασης στον κοινωνικό ιστό της Περιφέρειας, ως αποτέλεσμα της βαθιάς, έντονης κρίσης και βαθιάς ύφεσης που πλήττει τη Χώρα.

Στο σημείο αυτό, θα πρέπει να αναφερθεί ότι από τη στρατηγική του ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020 απουσιάζει μία ιδιαίτερα σημαντική παράμετρος που δρα καταλυτικά σε κάθε αναπτυξιακή προσπάθεια δημιουργώντας τις προϋποθέσεις μεγιστοποίησης της απόδοσης κάθε αναπτυξιακής προσπάθειας, ιδιαίτερα όταν αυτή η προσπάθεια έχει ως αιχμή την έρευνα / τεχνολογία και καινοτομία. Η

παράμετρος αυτή είναι η ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού, με τη βελτίωση των δεξιοτήτων του και τη δημιουργία υψηλού επιπέδου προσφορά εργασίας για αύξηση της απασχολησιμότητάς του και της ενσωμάτωσης της γνώσης στην παραγωγική / επιχειρηματική διαδικασία της Περιφέρειας. Η απουσία από τη στρατηγική του ΠΕΠ αυτής της σημαντικής παραμέτρου, ενώ κυριαρχεί στην συνολική στρατηγική της Περιφέρειας, οφείλεται στο γεγονός της ουσιαστικής έλλειψης κονδυλίων του ΕΚΤ για τους Θεματικούς Στόχους 8 και 10, λαμβάνοντας υπόψη τα 4,26 εκατ. ευρώ του ΕΚΤ στον Θεματικό Στόχο 8 για πολύ εξειδικευμένες δράσεις μικρής κλίμακας, στο πλαίσιο σημειακής υποστήριξης της Επιχειρηματικότητας, σύμφωνα με την περιφερειακή στρατηγική «έξυπνης εξειδίκευσης».

Με βάση τα παραπάνω και λαμβάνοντας υπόψη την κατανομή των συνολικών πόρων του ΕΤΠΑ στο Πρόγραμμα, οι οποίοι ανέρχονται σε 263.809.882 Ευρώ και αντίστοιχα του ΕΚΤ, οι οποίοι φθάνουν τα 57.094.661 Ευρώ, ανά Άξονα Προτεραιότητας, Θεματικό Στόχο και Επενδυτική Προτεραιότητα, όπως φαίνονται αναλυτικά στους Πίνακες 1 και 2 που ακολουθούν, πραγματοποιείται η παρούσα αξιολόγηση, στις επόμενες ενότητες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΟΡΩΝ ΑΝΑ ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΣΤΟΧΟ ΤΟΥ ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ 2014-2020

ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ		ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	
	ΕΤΠΑ	ΕΚΤ	ΕΤΠΑ	ΕΚΤ
ΘΣ 1	9.000.000	0	11.250.000	0
ΘΣ 2	2.500.000	0	3.125.000	0
ΘΣ 3	38.000.000	0	47.500.000	0
ΘΣ 4	14.000.000	0	17.500.000	0
ΣΥΝΟΛΟ ΘΣ 1-4	63.500.000	0	79.375.000	0
ΘΣ 5	10.000.000	0	12.500.000	0
ΘΣ 6	56.300.000	0	70.375.000	0
ΘΣ 7	104.200.000	0	130.250.000	0
ΘΣ 8	0	4.260.000	0	5.325.000
ΘΣ 9	15.000.000	51.740.000	18.750.000	64.675.000
ΘΣ 10	10.000.000	0	12.500.000	0
ΘΣ 11	0	0	0	0
ΣΥΝΟΛΟ ΘΣ 5-11	195.500.000	56.000.000	244.375.000	70.000.000
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΘΣ 1-11	259.000.000	56.000.000	323.750.000	70.000.000
ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΕΤΠΑ	4.809.882	0	6.012.353	0
ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΕΚΤ	0	1.094.661	0	1.368.326
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	263.809.882	57.094.661	329.762.353	71.368.326

ΠΙΝΑΚΑΣ 2
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΟΡΩΝ ΑΝΑ ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΣΤΟΧΟ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ 2014-2020

ΕΔΕΤ	Κωδ.	ΑΞΙΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ/ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ/ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	ΚΟΙΝΩΤΙΚΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ			ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ		
			ΕΤΠΑ	ΕΚΤ	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΤΠΑ	ΕΚΤ	ΣΥΝΟΛΟ
		Α.Π.1: ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ (ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΤΩΝ ΜΜΕ), ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ, ΜΕ ΑΙΧΜΗ ΤΗΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗΣ ΑΞΙΑΣ	49.500.000		49.500.000	61.875.000		61.875.000
		Θ.Σ.1: Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας	9.000.000		9.000.000	11.250.000		11.250.000
ΕΤΠΑ	1.α)	Ενίσχυση υποδομών έρευνας και καινοτομίας και ικανοτήτων ανάπτυξης αριστείας στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας και προώθηση κέντρων ικανότητας, ιδίως των κέντρων ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος.	6.000.000		6.000.000	7.500.000		7.500.000
ΕΤΠΑ	1.β)	Προαγωγή επιχειρηματικών επενδύσεων στην Ε&Κ, ανάπτυξη δεσμών και συνεργειών μεταξύ επιχειρήσεων, κέντρων έρευνας και ανάπτυξης και του τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης, ιδίως μέσω της προαγωγής επενδύσεων για την ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών, στη μεταφορά τεχνολογίας, στην κοινωνική καινοτομία, στην οικολογική καινοτομία, στις εφαρμογές παροχής δημόσιων υπηρεσιών, στην ενθάρρυνση της ζήτησης, στη δικτύωση, στα συμπλέγματα φορέων και στην ανοιχτή καινοτομία μέσω ευφυούς εξειδίκευσης, καθώς και στήριξης της τεχνολογικής και εφαρμοσμένης έρευνας, πλοστικών γραμμών, ενεργειών έγκαιρης επικύρωσης προϊόντων, προηγμένων ικανοτήτων παραγωγής και πρώτης παραγωγής ειδικά σε βασικές τεχνολογίες γενικής εφαρμογής και διάδοση των τεχνολογιών γενικής εφαρμογής.	3.000.000		3.000.000	3.750.000		3.750.000
		Θ.Σ.2: Ενίσχυση της πρόσβασης σε ΤΠΕ και της χρήσης και ποιότητάς τους	2.500.000		2.500.000	3.125.000		3.125.000
ΕΤΠΑ	2.β)	Ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ και του ηλεκτρονικού εμπορίου και ενίσχυση της ζήτησης για ΤΠΕ.	1.000.000		1.000.000	1.250.000		1.250.000
ΕΤΠΑ	2.γ)	Ενίσχυση των εφαρμογών ΤΠΕ για ηλεκτρονική κυβέρνηση, ηλεκτρονική μάθηση, ηλεκτρονική ένταξη, ηλεκτρονικό πολιτισμό και ηλεκτρονική υγεία.	1.500.000		1.500.000	1.875.000		1.875.000
		Θ.Σ.3: Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ	38.000.000		38.000.000	47.500.000		47.500.000
ΕΤΠΑ	3.α)	Προαγωγή της επιχειρηματικότητας, ιδίως με τη διευκόλυνση της οικονομικής αξιοποίησης νέων ιδεών και ενίσχυση της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων, μεταξύ άλλων και μέσω θερμοκοιτίδων επιχειρήσεων.	16.000.000		16.000.000	20.000.000		20.000.000
ΕΤΠΑ	3.β)	Ανάπτυξη και εφαρμογή νέων επιχειρηματικών μοντέλων για ΜΜΕ, ιδίως σε σχέση με τη διεθνοποίηση.	7.500.000		7.500.000	9.375.000		9.375.000
ΕΤΠΑ	3.γ)	Στήριξη της δημιουργίας και της επέκτασης προηγμένων ικανοτήτων για την ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών.	2.500.000		2.500.000	3.125.000		3.125.000
ΕΤΠΑ	3.δ)	Στήριξη της ικανότητας των ΜΜΕ να αναπτύσσονται σε περιφερειακές, εθνικές και διεθνείς αγορές, και να συμμετέχουν σε διαδικασίες καινοτομίας.	12.000.000		12.000.000	15.000.000		15.000.000
		Α.Π. 2: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ - ΕΝΕΡΓΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ	25.000.000	56.000.000	81.000.000	31.250.000	70.000.000	101.250.000
		Θ.Σ.8: Προώθηση της βιώσιμης απασχόλησης υψηλής ποιότητας και υποστήριξη της κινητικότητας των εργαζομένων		4.260.000	4.260.000		5.325.000	5.325.000
ΕΚΤ	8.iii)	Προώθηση της αυτοαπασχόλησης, της επιχειρηματικότητας και της δημιουργίας επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων καινοτόμων πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων.		1.705.000	1.705.000		2.131.250	2.131.250
ΕΚΤ	8.v)	Προσαρμογή των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στις αλλαγές.		2.555.000	2.555.000		3.193.750	3.193.750

ΕΔΕΤ	Κωδ.	ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ/ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ/ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ			ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ		
			ΕΤΠΑ	ΕΚΤ	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΤΠΑ	ΕΚΤ	ΣΥΝΟΛΟ
		Θ.Σ.9: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και των διακρίσεων	15.000.000	51.740.000	66.740.000	18.750.000	64.675.000	83.425.000
ΕΤΠΑ	9.α)	Επενδύσεις στις υποδομές υγείας και στις κοινωνικές υποδομές που συμβάλλουν στην εθνική, περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη, μείωσης των ανισοτήτων όσον αφορά την κατάσταση στον τομέα της υγείας, και προώθησης της κοινωνικής ένταξης με τη βελτίωση της πρόσβασης σε υπηρεσίες κοινωνικού, πολιτιστικού και ψυχαγωγικού χαρακτήρα και με τη μετάβαση από θεσμικές υπηρεσίες σε υπηρεσίες σε επίπεδο κοινότητας.	10.400.000		10.400.000	13.000.000		13.000.000
ΕΤΠΑ	9.β)	Παροχή στήριξης για φυσική, οικονομική και κοινωνική αναζωογόνηση υποβαθμισμένων κοινοτήτων εντός αστικών και αγροτικών περιοχών.	1.500.000		1.500.000	1.875.000		1.875.000
ΕΤΠΑ	9.γ)	Παροχή στήριξης για κοινωνικές επιχειρήσεις.	2.000.000		2.000.000	2.500.000		2.500.000
ΕΤΠΑ	9.δ)	Επενδύσεις που θα πραγματοποιηθούν στο πλαίσιο στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων.	1.100.000		1.100.000	1.375.000		1.375.000
ΕΚΤ	9.ι)	Ενεργός ένταξη με σκοπό, μεταξύ άλλων, την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών και της ενεργού συμμετοχής, και της βελτίωσης της απασχολησιμότητας.		17.740.000	17.740.000		22.175.000	22.175.000
ΕΚΤ	9.ii)	Κοινωνικοοικονομική ενσωμάτωση περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι Ρομ.		7.000.000	7.000.000		8.750.000	8.750.000
ΕΚΤ	9.iii)	Καταπολέμηση κάθε μορφής διακρίσεων και προώθηση της ισότητας των ευκαιριών.		5.000.000	5.000.000		6.250.000	6.250.000
ΕΚΤ	9.iv)	Βελτίωση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές, βιώσιμες και υψηλής ποιότητας υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων της υγειονομικής περίθαλψης και των κοινωνικών υπηρεσιών γενικού συμφέροντος.		13.000.000	13.000.000		16.250.000	16.250.000
ΕΚΤ	9.v)	Προαγωγή της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και της επαγγελματικής ένταξης σε κοινωνικές επιχειρήσεις καθώς και προώθηση της κοινωνικής οικονομίας και της οικονομίας της αλληλεγγύης προκειμένου να διευκολυνθεί η πρόσβαση στην απασχόληση.		3.000.000	3.000.000		3.750.000	3.750.000
ΕΚΤ	9.vi)	Στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων.		6.000.000	6.000.000		7.500.000	7.500.000
		Θ.Σ. 10: Επένδυση στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη δια βίου μάθηση	10.000.000		10.000.000	12.500.000		12.500.000
ΕΤΠΑ	10.α)	Επενδύσεις στην εκπαίδευση την κατάρτιση, και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και δια βίου μάθηση με την ανάπτυξη υποδομών, κατάρτισης και εκπαίδευσης.	10.000.000		10.000.000	12.500.000		12.500.000
		Α.Π.3: ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ – ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΣΕ ΜΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΦΙΛΙΚΗ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ.	80.300.000		80.300.000	100.375.000		100.375.000
		Θ.Σ.4: Στήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	14.000.000		14.000.000	17.500.000		17.500.000
ΕΤΠΑ	4.γ)	Στήριξη της ενεργειακής απόδοσης, της έξυπνης διαχείρισης της ενέργειας και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις δημόσιες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων κτηρίων, και στον τομέα της στέγασης.	9.000.000		9.000.000	11.250.000		11.250.000
ΕΤΠΑ	4.ε)	Προαγωγή στρατηγικών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για όλους τους τύπους περιοχών, ιδιαίτερα για τις αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της αειφόρου πολυτροπικής αστικής κινητικότητας και των μέτρων προσαρμογής σχετικά με τον περιορισμό των επιπτώσεων.	5.000.000		5.000.000	6.250.000		6.250.000

ΕΔΕΤ	Κωδ.	ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ/ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ/ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ			ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ		
			ΕΤΠΑ	ΕΚΤ	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΤΠΑ	ΕΚΤ	ΣΥΝΟΛΟ
		Θ.Σ.5: Προαγωγή της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και διαχείρισης κινδύνων	10.000.000		10.000.000	12.500.000		12.500.000
ΕΤΠΑ	5.α)	Στήριξη επενδύσεων για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, συμπεριλαμβανομένων των βασισμένων στο οικοσύστημα προσεγγίσεων	10.000.000		10.000.000	12.500.000		12.500.000
		Θ.Σ.6: Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος και προαγωγή της αποδοτικής χρήσης των πόρων	56.300.000		56.300.000	70.375.000		70.375.000
ΕΤΠΑ	6.α)	Επενδύσεις στον τομέα των αποβλήτων για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του κεκτημένου της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και για την αντιμετώπιση των αναγκών που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις.	12.600.000		12.600.000	15.750.000		15.750.000
ΕΤΠΑ	6.β)	Επενδύσεις στον τομέα των υδάτων για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του κεκτημένου της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και για την αντιμετώπιση των αναγκών που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις.	16.000.000		16.000.000	20.000.000		20.000.000
ΕΤΠΑ	6.γ)	Διατήρηση, προστασία, προαγωγή και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς.	10.500.000		10.500.000	13.125.000		13.125.000
ΕΤΠΑ	6.δ)	Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και του εδάφους και προαγωγή των υπηρεσιών των οικοσυστημάτων μέσω και του δικτύου NATURA 2000 και των «πράσινων» υποδομών.	2.400.000		2.400.000	3.000.000		3.000.000
ΕΤΠΑ	6.ε)	Ανάληψη δράσης για τη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος, για την ανάπλαση των πόλεων, αναζωογόνηση και απολύμανση των υποβαθμισμένων περιβαλλοντικά εκτάσεων (συμπεριλαμβανομένων των προς ανασυγκρότηση περιοχών), τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και την προώθηση μέτρων για τον περιορισμό του θορύβου.	14.800.000		14.800.000	18.500.000		18.500.000
		Α.Π. 4: ΑΝΑΠΤΥΞΗ – ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ – ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	104.200.000		104.200.000	130.250.000		130.250.000
		Θ.Σ.7: Προαγωγή των θιώσιμων μεταφορών και εξάλειψη των σημείων συμφόρησης σε υποδομές βασικών δικτύων	104.200.000		104.200.000	130.250.000		130.250.000
ΕΤΠΑ	7.α)	Στήριξη ενός πολυτροπικού ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου μεταφορών μέσω επενδύσεων στο δίκτυο ΔΕΔ-Μ.	58.500.000		58.500.000	73.125.000		73.125.000
ΕΤΠΑ	7.β)	Ενίσχυση της περιφερειακής κινητικότητας μέσω της σύνδεσης δευτερευόντων και τριτευόντων κόμβων στην υποδομή ΔΕΔ-Μ, συμπεριλαμβανομένων των πολυτροπικών κόμβων.	35.500.000		35.500.000	44.375.000		44.375.000
ΕΤΠΑ	7.γ)	Ανάπτυξη και βελτίωση συστημάτων μεταφοράς φιλικών προς το περιβάλλον (συμπεριλαμβανομένων των συστημάτων χαμηλού θορύβου) και των συστημάτων χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, συμπεριλαμβανομένων και των οδών εσωτερικής ναυσυλτοίας και των θαλάσσιων μεταφορών, των λιμένων, των πολυτροπικών συνδέσεων και των υποδομών αερολιμένων, με σκοπό την προαγωγή μίας βιώσιμης περιφερειακής και τοπικής κινητικότητας.	10.200.000		10.200.000	12.750.000		12.750.000
		Α.Π. 5: ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΕΤΠΑ	4.809.882		4.809.882	6.012.353		6.012.353
		Α.Π. 6: ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΕΚΤ		1.094.661	1.094.661		1.368.326	1.368.326
		ΣΥΝΟΛΑ	263.809.882	57.094.661	320.904.543	329.762.353	71.368.326	401.130.679

2. ΕΝΟΤΗΤΑ 1: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η παρούσα ενότητα της εκ των προτέρων αξιολόγησης του Προγράμματος αποτελεί τον πυρήνα αυτού του είδους της αξιολόγησης, περιλαμβάνοντας σύνθετα και αλληλένδετα ζητήματα, τα οποία δημιουργούν τη βάση για την εκτίμηση της καταλληλότητας της προτεινόμενης στρατηγικής του Προγράμματος, όπως θα φανεί στα αμέσως επόμενα. Συγκεκριμένα περιλαμβάνει την αξιολόγηση της εξωτερικής και εσωτερικής συνοχής του Προγράμματος, της λογικής της παρέμβασης, σε σχέση με τα επιδιωκόμενα αναπτυξιακά αποτελέσματα από τις παρεμβάσεις του Προγράμματος, καθώς επίσης και την αξιολόγηση της ενσωμάτωσης σ' αυτό των οριζόντιων βασικών αρχών της Ευρωπαϊκής Πολιτικής.

2.1 ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΚΑΛΥΨΗ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ / ΠΡΟΚΛΗΣΕΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΥΠΕΡΚΕΙΜΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ (ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ)

Όσον αφορά στην αξιολόγηση της εξωτερικής συνοχής του Προγράμματος, αυτή αναφέρεται σε τρία βασικά «προγραμματικά» έγγραφα τα οποία προσδιορίζουν σε σημαντικό βαθμό το οικονομικο-κοινωνικό και αναπτυξιακό γίνεσθαι της Ελλάδας.

- Το πρώτο είναι το Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) 2014-2020, το οποίο εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Μάιο 2014.
- Το δεύτερο είναι το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων (ΕΠΜ), το οποίο αποτυπώνει τους ποσοτικοποιημένους και περιγραφικούς στόχους της Ελλάδας, στο πλαίσιο της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020».
- Το τρίτο είναι το «Μνημόνιο Συνεννόησης», δηλαδή το Μνημόνιο Οικονομικής και Χρηματοπιστωτικής Πολιτικής (ΜΟΧΠ). Αυτό έχει αντικαταστήσει τις συστάσεις του Συμβουλίου προς την Ελλάδα.

Ως εκ τούτου, αμέσως πιο κάτω επιχειρείται η αξιολόγηση της συνοχής των στόχων της Περιφέρειας Θεσσαλίας για κάλυψη των αναπτυξιακών αναγκών της / προκλήσεων, έναντι αυτών των τριών εγγράφων, με δεδομένο ότι, όπως κάθε Περιφέρεια της Χώρας, η αναπτυξιακή στρατηγική της για την περίοδο 2014-2020,

αφ' ενός επηρεάζεται σε μεγάλο βαθμό από τη λειτουργία των πολιτικών που εκφράζουν αυτά τα έγγραφα, αφ' ετέρου η περιφερειακή στρατηγική θα πρέπει να συμβάλλει στη συνολική εθνική αναπτυξιακή στρατηγική και στις επί μέρους τομεακές εθνικές πολιτικές, λαμβανομένων υπόψη των ιδιαίτερων αναπτυξιακών χαρακτηριστικών και αντίστοιχων αναγκών και προοπτικών της Περιφέρειας.

Όπως έχει προαναφερθεί, το ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020 θα καλύψει ένα μέρος (σχετικά μικρό) της συνολικής αναπτυξιακής στρατηγικής της Περιφέρειας, κατ' αναλογία, αφ' ενός του προϋπολογισμού του, αφ' ετέρου των Ταμείων που το συγχρηματοδοτούν, σε σχέση με το σύνολο των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων που συγχρηματοδοτούν το ΕΣΠΑ 2014-2020. Ως εκ τούτου, όσον αφορά στην αξιολόγηση της εξωτερικής συνοχής του Προγράμματος, λαμβάνονται υπόψη, κατ' αρχήν οι στόχοι της Περιφέρειας για κάλυψη του συνόλου των αναπτυξιακών αναγκών της για την περίοδο 2014-2020, έναντι και των τριών συγκεκριμένων εγγράφων, ενώ η αξιολόγηση κάλυψης των αναγκών / προκλήσεων της Περιφέρειας έναντι του ΕΣΠΑ 2014-2020, η αξιολόγηση της συνεκτικότητας αναφέρεται και στο επίπεδο του Προγράμματος.

2.1.1 ΣΥΝΕΠΕΙΑ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΓΙΑ ΚΑΛΥΨΗ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΥ ΕΣΠΑ 2014-2020

Λαμβάνοντας υπόψη ότι η στρατηγική του ΕΣΠΑ 2014-2020 εκφράζεται στο αναπτυξιακό όραμα της Χώρας, για την επίτευξη του οποίου έχουν επιλεγεί πέντε χρηματοδοτικές προτεραιότητες, με συγκέντρωση των πόρων των ΕΔΕΤ σε επιλεγμένους Θεματικούς Στόχους, η αξιολόγηση της συνεκτικότητας των αναγκών / προκλήσεων της Περιφέρειας, ως προς τη στρατηγική του ΕΣΠΑ, διερευνάται σε σχέση με τις χρηματοδοτικές προτεραιότητες του ΕΣΠΑ.

Όπως έχει προαναφερθεί, στο κείμενο του σχεδίου του ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020 και συγκεκριμένα στο κεφάλαιο 1.1, αναφέρονται με σαφήνεια οι αναπτυξιακές ανάγκες / προκλήσεις της Περιφέρειας, τι οποίες στοχεύει να καλύψει με χρηματοδότηση όλων των ΕΔΕΤ.

Από την καταγραφή των αναγκών / προκλήσεων που στοχεύει η Περιφέρεια να καλύψει με τη διασταύρωσή τους με τις χρηματοδοτικές προτεραιότητες του ΕΣΠΑ 2014-2020, διαπιστώνεται ότι ο βαθμός συνέπειας των αναπτυξιακών αναγκών / προκλήσεων της Περιφέρειας Θεσσαλίας, ανά Θεματικό Στόχο, με τις αντίστοιχες χρηματοδοτικές προτεραιότητες, κυμαίνεται σε πολύ υψηλά επίπεδα, ενώ σε πολλές περιπτώσεις διαπιστώνεται ότι κάποιες από τις ανάγκες / προκλήσεις συνάδουν με περισσότερες της μίας χρηματοδοτικές προτεραιότητες.

Πιο συγκεκριμένα και με μεγαλύτερη ανάλυση, ο βαθμός συνέπειας των αναγκών / προκλήσεων της Περιφέρειας με τις χρηματοδοτικές προτεραιότητες του ΕΣΠΑ 2014-2020, εκτιμάται με τη χρήση πίνακα διπλής εισόδου (Πίνακας 1.1 του Παραρτήματος II της παρούσας έκθεσης). Η εκτίμηση αυτού του δείκτη επιχειρείται με τη χρήση τετραβάθμιας κλίμακας ιεράρχησης ίσων διαστημάτων (0-3), με αντιστοίχιση 0= καμία συνέπεια, 1= έμμεση συνέπεια, 2= μικρή άμεση συνέπεια και 3= μεγάλη άμεση συνέπεια. Για την ποσοτικοποίηση του βαθμού συνέπειας κάθε ανάγκης / πρόκλησης της Περιφέρειας προς την αντίστοιχη χρηματοδοτική προτεραιότητα του ΕΣΠΑ 2014-2020, αθροίζονται οι τιμές της κλίμακας και το άθροισμα διαιρείται δια του αθροίσματος της μέγιστης εν δυνάμει τιμής της (3). Το πηλίκο αυτής της διαίρεσης εκφράζει το βαθμό συνέπειας κάθε ανάγκης / πρόκλησης με την αντίστοιχη χρηματοδοτική προτεραιότητα του ΕΣΠΑ και κατ' αντιστοιχία με το σύνολο των χρηματοδοτικών προτεραιοτήτων. Αυτή η διαδικασία είναι εμφανής στον Πίνακα 1.1 του Παραρτήματος II.

Από τα στοιχεία του Πίνακα φαίνεται ότι τα σύνολα των αναγκών / προκλήσεων ανά Θεματικό Στόχο παρουσιάζουν ένα βαθμό συνέπειας με τις πέντε χρηματοδοτικές προτεραιότητες του ΕΣΠΑ, ο οποίος κυμαίνεται σε υψηλά επίπεδα (από 0,83 μέχρι 0,92, όταν ο μέγιστος είναι η μονάδα).

Το σύνολο δε των αναγκών / προκλήσεων της Περιφέρειας Θεσσαλίας παρουσιάζουν βαθμό συνέπειας με το σύνολο των Χρηματοδοτικών Προτεραιοτήτων του ΕΣΠΑ 2014-2020, ίσο με 0,88, ήτοι, ιδιαίτερα υψηλό.

Αντίστοιχη διαδικασία ακολουθήθηκε για την εκτίμηση της συνέπειας με τις χρηματοδοτικές προτεραιότητες του ΕΣΠΑ, των αναγκών / προκλήσεων της

Περιφέρειας που καλύπτονται από το ΠΕΠ, έτσι όπως σαφώς αναφέρονται στο κεφάλαιο 1.1.1.3 του Προγράμματος, όπου περιγράφεται η στρατηγική του, προκείμενου να καλύψει μέρος των αναγκών / προκλήσεων της Περιφέρειας, με δεδομένο ότι οι υπόλοιπες θα καλυφθούν από τα αντίστοιχα Τομεακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014-2020.

Η διαδικασία αυτή και τα αποτελέσματά της φαίνονται στον πίνακα 1.2 του παραρτήματος II της παρούσας.

Από τον συγκεκριμένο πίνακα φαίνεται ότι και οι ανάγκες / προκλήσεις που αντιμετωπίζονται από το ΠΕΠ παρουσιάζουν υψηλούς βαθμούς συνέπειας ανά Θεματικό Στόχο με το σύνολο των χρηματοδοτικών προτεραιοτήτων του ΕΣΠΑ, ελάχιστα μικρότερο από το σύνολο των αναγκών της Περιφέρειας, ήτοι από 0,8 μέχρι 0,92, με συνολικό βαθμό (όλες οι ανάγκες που αντιμετωπίζονται από το ΠΕΠ) 0,87. Αν και η διαφορά είναι ελάχιστη και θα μπορούσε να οφείλεται σε υποκειμενικούς λόγους του εκτιμητή, εν τούτοις θα μπορούσε να αιτιολογηθεί αυτή η διαφορά από το γεγονός ότι οι ανάγκες που καλείται να αντιμετωπίσει το ΠΕΠ είναι πλησιέστερα στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της Περιφέρειας και όχι σ' εκείνους που αντιστοιχούν στο σύνολο της Χώρας.

2.1.2 ΣΥΝΕΠΕΙΑ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΓΙΑ ΚΑΛΥΨΗ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ «ΕΥΡΩΠΗ 2020», ΟΠΩΣ ΕΚΦΡΑΖΕΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΤΟ ΕΠΜ

Με την ίδια μεθοδολογία, δηλαδή τη χρήση της τετραβάθμιας κλίμακας ίσων διαστημάτων (0-3), εκτιμήθηκε ο βαθμός συνέπειας των αναγκών / προκλήσεων της Περιφέρειας ως προς τους στόχους της χώρας στο πλαίσιο της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020», όπως αναφέρονται στο ΕΠΜ. Τα αποτελέσματα αυτής της εργασίας αποτυπώνονται στον Πίνακα 2 του παραρτήματος II, από τα οποία φαίνεται ότι και ως προς αυτή τη Στρατηγική, οι στόχοι της Περιφέρειας Θεσσαλίας για κάλυψη των αναπτυξιακών αναγκών / προκλήσεων παρουσιάζουν υψηλούς βαθμούς συνέπειας, ανά Θεματικό Στόχο, οι οποίοι κυμαίνονται από 0,78 έως 1,00, με συνολικό βαθμό 0,82, για το σύνολο των αναγκών / προκλήσεων στο σύνολο των στόχων. Αν και σ' αυτή την περίπτωση η διαφορά σε σχέση με το ΕΣΠΑ είναι μικρή,

εν τούτοις δικαιολογείται από το γεγονός ότι οι αναπτυξιακές ανάγκες/ προκλήσεις της Περιφέρειας για την περίοδο 2014-2020 προσδιορίστηκαν με βάση τα ιδιαίτερα αναπτυξιακά προβλήματα και προοπτικές της Περιφέρειας, που δεν ταυτίζονται κατ' ανάγκη σε όλο το φάσμα τους με όλους τους στόχους της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020».

Έχει όμως ιδιαίτερη σημασία το γεγονός ότι με ορισμένους στόχους της Στρατηγικής «Ε 2020» ο βαθμός συνάφειας των αναγκών / προκλήσεων είναι πολύ υψηλός, όπως για παράδειγμα η μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου, ή η μείωση του αριθμού των ατόμων σε κατάσταση ή σε κίνδυνο φτώχειας ή αποκλεισμού. Αντίθετα, χαμηλό βαθμό συνάφειας παρουσιάζουν οι ανάγκες που αντιστοιχούν στο στόχο για μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου.

Σημείωση

Σε κάθε περίπτωση, θα πρέπει να επισημανθεί ότι ο ποσοτικοποιημένος βαθμός συνάφειας εμπεριέχει σφάλμα απόκλισης και απλά δείχνει μια τάση / κατεύθυνση.

2.1.3 ΣΥΝΕΠΕΙΑ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΓΙΑ ΚΑΛΥΨΗ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ / ΠΡΟΚΛΗΣΕΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΜΝΗΜΟΝΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ (ΜΟΧΠ) / «ΜΝΗΜΟΝΙΟ ΣΥΝΕΝΝΟΗΣΗΣ»

Το «Μνημόνιο Συνεννόησης» με τους τριμερείς Δανειστές του Κράτους-Μέλους αντικαθιστά τις συστάσεις του Συμβουλίου και περιλαμβάνει διαδικασίες και στόχους που πρέπει να υλοποιήσει και να επιτύχει το Κράτος-Μέλος. Είναι γεγονός ότι το «Μνημόνιο» στα αντίστοιχα Κεφάλαιά του περιλαμβάνει κατά κύριο λόγο διαδικασίες και στόχους τα οποία δεν είναι ευθύνη της Περιφέρειας να τα υλοποιήσει, αλλά παρ' όλα αυτά, έχουν διατυπωθεί στο Πρόγραμμα κάποιες αναπτυξιακές ανάγκες/ προκλήσεις της Περιφέρειας, οι οποίες συνάδουν με ορισμένους στόχους του «Μνημονίου».

Αυτές οι ανάγκες / προκλήσεις της Περιφέρειας, οι οποίες συνάδουν με τις δεσμεύσεις επί των διαδικασιών και στόχων του «Μνημονίου», παρουσιάζουν βαθμούς συνέπειας / συνάφειας που κυμαίνονται ανά Θεματικό Στόχο από 0,52 μέχρι 0,83. Το σύνολο δε αυτών των αναγκών / προκλήσεων για το σύνολο των

στόχων του «Μνημονίου», με τους οποίους συνάδουν οι ανάγκες της Περιφέρειας, παρουσιάζουν βαθμό συνάφειας / συνέπειας ίσο με 0,75.

Όπως φαίνεται από τον Πίνακα 3 του Παραρτήματος ΙΙ της παρούσας έκθεσης, στον οποίο αποτυπώνονται τα αποτελέσματα αυτής της εργασίας, πάντα με την ίδια μεθοδολογία, της χρήσης ίσων διαστημάτων τετραβάθμιας κλίμακας (0-3), τον μικρότερο βαθμό συνάφειας παρουσιάζουν οι ανάγκες της δημόσιας διοίκησης (Θεματικός Στόχος 11), ενώ τον μεγαλύτερο βαθμό εμφανίζουν οι ανάγκες / προκλήσεις του Θεματικού Στόχου 10 (Εκπαίδευση).

Παρ' όλα αυτά από το σύνολο των στόχων του «Μνημονίου», το σύνολο των αναγκών της Περιφέρειας δίνει μεγάλο βαθμό συνάφειας στο κεφάλαιο / στόχο περί εκσυγχρονισμού του συστήματος υγειονομικής περίθαλψης, καθώς και στην ενεργειακή πολιτική.

Από τα παραπάνω, φαίνεται ή μπορεί να εξαχθεί, ως συμπέρασμα, ότι οι αναπτυξιακές ανάγκες της Περιφέρειας Θεσσαλίας διαφοροποιούνται από εκείνες σε εθνικό επίπεδο, εξειδικευόμενες ανάλογα, σύμφωνα με τα ιδιαίτερα κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά της Περιφέρειας.

2.2 ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΕΙΔΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΩΝ ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΥΣ ΚΑΙ ΜΕ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ / ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ (ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ)

Για την αξιολόγηση της εσωτερικής συνοχής του Προγράμματος, εξετάζονται η συμβολή των ειδικών στόχων για κάθε επενδυτική προτεραιότητα, τόσο ως προς τις ανάγκες / προκλήσεις της Περιφέρειας οι οποίες αντιμετωπίζονται από το Πρόγραμμα, ανά Θεματικό Στόχο, όσο και μεταξύ τους ανά Άξονα Προτεραιότητας.

2.2.1 ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΩΝ / ΕΙΔΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΣΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΠΟΥ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Με δεδομένο ότι για κάθε επενδυτική προτεραιότητα προσδιορίζονται ένας ή δύο ειδικοί στόχοι, οι οποίοι εξειδικεύουν αυτό που πρέπει να επιτευχθεί από τη

συγκεκριμένη επενδυτική προτεραιότητα, είναι αυτονόητο ότι ο κάθε ειδικός στόχος θα πρέπει να αναφέρεται σε μια πρόκληση / ανάγκη της Περιφέρειας, η οποία θα καλυφθεί από τις παρεμβάσεις της συγκεκριμένης επενδυτικής προτεραιότητας.

Στο Πρόγραμμα της Περιφέρειας Θεσσαλίας, όπως έχει προαναφερθεί, έχουν αποτυπωθεί με σαφήνεια και καθαρότητα οι ανάγκες / προκλήσεις, οι οποίες θα αντιμετωπισθούν από το Πρόγραμμα. Είναι δε, σχετικά εμφανές, σε ποιον τομέα παρέμβασης αναφέρεται η κάθε ανάγκη / πρόκληση και ως εκ τούτου είναι εμφανής ο Θεματικός Στόχος από τους πόρους του οποίου θα χρηματοδοτηθούν οι αναγκαίες παρεμβάσεις για την αντιμετώπιση της πρόκλησης / ανάγκης. Εξ' αυτού προκύπτει και η επιλογή της επενδυτικής προτεραιότητας του εκάστοτε Θεματικού Στόχου. Έτσι από τον Πίνακα 2 του Προγράμματος προσδιορίζονται οι επενδυτικές προτεραιότητες κάθε Θεματικού Στόχου με τους αντίστοιχους ειδικούς στόχους. Με τη δημιουργία ενός set πινάκων διπλής εισόδου, ανά Θεματικό Στόχο με τις προσδιορισθείσες ανάγκες / προκλήσεις ανά Θεματικό Στόχο, που θα αντιμετωπισθούν από το Πρόγραμμα και με τις αντίστοιχες επενδυτικές προτεραιότητες και ειδικούς στόχους, με την προαναφερόμενη μεθοδολογία χρήσης της τετραβάθμιας κλίμακας ίσων διαστημάτων (0-3), έγινε προσπάθεια εκτίμησης του βαθμού συμβολής των επενδυτικών προτεραιοτήτων και των αντίστοιχων ειδικών στόχων με τις προκλήσεις / ανάγκες που θα αντιμετωπισθούν από το Πρόγραμμα ανά Θεματικό Στόχο (Πίνακες 4.1 – 4.10 του Παραρτήματος II της παρούσας έκθεσης).

Από αυτούς τους Πίνακες διαπιστώνεται, ότι ο βαθμός συμβολής των ειδικών στόχων σε κάθε Θεματικό Στόχο είναι σε σχετικά υψηλό επίπεδο, κυμαινόμενοι ανά Θεματικό Στόχο, από 0,80 έως και 1,00 (με μέγιστη τιμή του βαθμού συμβολής τη μονάδα).

Οι υψηλότεροι βαθμοί συμβολής (1,00) των ειδικών στόχων / επενδυτικών προτεραιοτήτων στις αντίστοιχες ανάγκες / προκλήσεις εμφανίζονται στους Θεματικούς Στόχους 8 (ΕΚΤ) και 10 (ΕΤΠΑ). Αντίθετα οι μικρότεροι βαθμοί συμβολής (0,80 – 0,81 – 0,82) εμφανίζονται στους Θεματικούς Στόχους 3 (ΕΤΠΑ), 6 (ΕΤΠΑ) και 9 (ΕΚΤ). Σε όλους τους άλλους Θεματικούς Στόχους οι βαθμοί συμβολής των ειδικών

στόχων / προτεραιοτήτων, στις ανάγκες / προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Περιφέρεια, κυμαίνονται μεταξύ 0,85 και 0,90.

Το φαινόμενο αυτό μπορεί να συμβαίνει για δύο λόγους:

Ο πρώτος λόγος είναι ότι εκεί που εμφανίζεται υψηλός βαθμός συμβολής, οι επενδυτικές προτεραιότητες είναι μία και δύο αντίστοιχα ανά Θεματικό Στόχο και κατ' ακολουθία ανάλογα μικρός είναι και ο αριθμός των ειδικών στόχων. Έτσι, αφ' ενός η στόχευση γίνεται σε πολύ συγκεκριμένη ανάγκη / πρόκληση, αφ' ετέρου οι ανάγκες / προκλήσεις της Περιφέρειας είναι τόσο πολλές και έντονες και οι διατιθέμενοι πόροι μικροί, που εκ των πραγμάτων η στόχευση είναι πολύ εστιασμένη σε μία ή δύο προκλήσεις / ανάγκες.

Ο δεύτερος λόγος είναι το γεγονός ότι, πέραν του μεγάλου πλήθους των επενδυτικών προτεραιοτήτων σε αυτούς τους Θεματικούς Στόχους, όπου παρατηρούνται χαμηλοί βαθμοί συμβολής, παράλληλα οι ανάγκες είναι ιδιαίτερα μεγάλου πλήθους, με μεγάλη διασπορά σε διάφορους τομείς, με μεγάλη ένταση για άμεση επίλυση (πολλαπλή επιδείνωση της θέσης των επιχειρήσεων, πιεστικά προβλήματα προς άμεση επίλυση στο περιβάλλον, άμεση ανάγκη αντιμετώπισης των διευρυμένων φαινομένων φτώχειας και εργασιακής και κοινωνικής απαξίωσης του ανθρώπινου δυναμικού, χωρίς επαρκή στοιχεία προσδιορισμού της βάσης που πρέπει να απευθυνθούν στοχευμένα οι κατάλληλες δράσεις).

Έτσι, σε αυτές τις περιπτώσεις, πολυδιασπώνται οι παρεμβάσεις με συγκεκριμένους στόχους και πιθανές αλληλεπικαλύψεις ή / και υποβαθμίσεις πραγματικών αναγκών / προκλήσεων.

Παράλληλα, όσον αφορά στους Θεματικούς Στόχους 3 και 6, με δεδομένο ότι το μεγαλύτερο μέρος αυτού του είδους των παρεμβάσεων στην Περιφέρεια Θεσσαλίας θα πραγματοποιηθεί οριζόντια από τα αντίστοιχα Τομεακά Προγράμματα, δεν υπάρχει ακόμα μία συγκεκριμένη κατάσταση ως προς ποιο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα θα καλύψει τις μεγάλου πλήθους και πιεστικές ανάγκες / προκλήσεις.

2.2.2 ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕΤΑΞΥ ΕΙΔΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΟΥ ΑΞΟΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΜΕ ΤΟΥΣ ΕΙΔΙΚΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ ΑΞΟΝΩΝ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ

Όπως κατά την αξιολόγηση της εξωτερικής συνοχής, όσον αφορά στην συνέπεια των προσδιορισθείσων αναγκών με τις χρηματοδοτικές προτεραιότητες του ΕΣΠΑ 2014-2020, διαπιστώθηκε συνέργεια και συμπληρωματικότητα δύο ή περισσότερων χρηματοδοτικών προτεραιοτήτων, για την κάλυψη της ίδιας ανάγκης / πρόκλησης, έτσι και σε αυτή την περίπτωση της αξιολόγησης της εσωτερικής συνοχής του Προγράμματος διαπιστώνεται συμπληρωματικότητα και συνέργεια μεταξύ των ειδικών στόχων διαφορετικών Αξόνων Προτεραιότητας, πέραν εκείνης της αυτονόητης ισχυρής συμπληρωματικότητας των ειδικών στόχων κάθε Άξονα Προτεραιότητας.

Παρ' όλο που κάθε ειδικός στόχος εξυπηρετεί μία στοχευμένη ανάγκη, η επιλεγμένη από την Περιφέρεια πολυθεματικότητα των Αξόνων Προτεραιότητας, με απόλυτα συμπληρωματικούς Θεματικούς Στόχους, δημιουργεί συμπληρωματικότητες και συνέργειες στην κάλυψη αναγκών / προκλήσεων από συγκεκριμένους ειδικούς στόχους και έτσι αμβλύνει κατά ένα βαθμό το έλλειμμα συμβολής των επενδυτικών προτεραιοτήτων και ειδικών στόχων στις ανάγκες / προκλήσεις, που εμφανίσθηκε στην προηγούμενη προσέγγιση της εσωτερικής συνοχής.

Όσον αφορά σε αυτήν την προσέγγιση της εσωτερικής συνοχής, δηλαδή της συμπληρωματικότητας μεταξύ των ειδικών στόχων του ίδιου Άξονα Προτεραιότητας αλλά και με ειδικούς στόχους άλλων Αξόνων Προτεραιότητας, με βάση τη μεθοδολογία ποσοτικής εκτίμησης αυτού του δείκτη, με τη χρήση της τετραβάθμιας κλίμακας ίσων διαστημάτων, σύμφωνα με τους Πίνακες 5.1-5.4 του Παραρτήματος II της παρούσας έκθεσης, εσωτερικά στον ίδιο Άξονα Προτεραιότητας ο βαθμός συμπληρωματικότητας είναι σημαντικά υψηλός. Συγκεκριμένα στους τρεις πρώτους Άξονες Προτεραιότητας, οι οποίοι είναι πολυθεματικοί, η συμπληρωματικότητα μπορεί να θεωρηθεί πολύ υψηλή κυμαινόμενη μεταξύ 0,74 και 0,79. αυτό είναι εμφανές, αν ληφθεί υπόψη, ότι η συμπληρωματικότητα των ειδικών στόχων διαφορετικών Αξόνων Προτεραιότητας κυμαίνεται από 0,42 μέχρι 0,61.

Φυσικά, η μεγαλύτερη συμπληρωματικότητα (0,87) μεταξύ των ειδικών στόχων του ίδιου Άξονα Προτεραιότητας εμφανίζεται στο ΑΠ 4, ο οποίος περιλαμβάνει έναν

μόνο Θεματικό Στόχο (ΘΣ 7), με τρεις επενδυτικές προτεραιότητες και ως εκ τούτου, οι ειδικοί στόχοι σχεδόν συμπίπτουν. Έτσι ο βαθμός συμπληρωματικότητας φαίνεται αυξημένος.

Από τους άλλους Άξονες Προτεραιότητας, τους Πολυθεματικούς, εκ των οποίων ένας είναι και πολυταμειακός (ΑΠ 2), τον μεγαλύτερο βαθμό συμπληρωματικότητας (0,79) των ειδικών στόχων εντός του Άξονα Προτεραιότητας τον εμφανίζει ο Άξονας Προτεραιότητας 1, με τους Θεματικούς Στόχους 1,2 και 3. Τον σχετικά μικρότερο βαθμό εσωτερικής συμπληρωματικότητας των ειδικών στόχων εμφανίζει ο ΑΠ 3, ο οποίος εμφάνιζε και τον χαμηλότερο βαθμό συμβολής των ειδικών στόχων του στις ανάγκες / προκλήσεις της Περιφέρειας, για τους λόγους που έχουν ήδη αναφερθεί.

Όσον αφορά στη συμπληρωματικότητα των ειδικών στόχων μεταξύ διαφορετικών Αξόνων Προτεραιότητας διαπιστώνεται ότι τον μεγαλύτερο βαθμό εμφανίζουν οι Άξονες Προτεραιότητας 1 και 3, οφειλόμενο αυτό το φαινόμενο στο ότι ο ΑΠ 3 περιλαμβάνει ειδικούς στόχους που σχετίζονται με επιχειρηματικότητα (τουρισμός, πολιτισμός, πόροι φυσικού κάλλους).

Επίσης, στον ΑΠ 1 περιλαμβάνονται και στόχοι αξιοποίησης ΤΠΕ για την καινοτόμο αξιοποίηση των φυσικών και πολιτιστικών πόρων, οι οποίοι έχουν μεγάλα περιθώρια επιχειρηματικής αξιοποίησής τους με την εφαρμογή καινοτομιών.

2.3 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΛΟΓΙΚΗΣ ΤΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

Σύμφωνα με τους νέους Κανονισμούς των ΕΔΕΤ για την προγραμματική περίοδο 2014-2020, στα νέα Επιχειρησιακά Προγράμματα, σημαντική ειδοποιός διαφορά σε σχέση με τα προηγούμενα, είναι η ιδιαίτερη βαρύτητα που δίνεται στη λογική της παρέμβασης (intervention logic), τόσο του Προγράμματος συνολικά, όσο και κάθε Άξονα Προτεραιότητας.

Κρίσιμο στοιχείο της λογικής της παρέμβασης είναι η εμφάνιση μέσω των δεικτών του Προγράμματος σε κάθε Άξονα Προτεραιότητας, του αποτελέσματος που στοχεύει το Πρόγραμμα ως διαφοροποίηση σε σχέση με την υπάρχουσα κατάσταση.

Κρίσιμο στοιχείο για να διερευνηθεί η λογική της παρέμβασης είναι η ποσοτικοποίηση των δεικτών αποτελέσματος, οι οποίοι συνδέονται άμεσα με τους

ειδικούς στόχους κάθε επενδυτικής προτεραιότητας και από την άλλη πλευρά οι τιμές στόχοι των δεικτών αποτελεσμάτων σε σχέση με την αντίστοιχη τιμή βάσης, εξαρτώνται από τη συνάφεια και σύνδεσή τους με τις αντίστοιχες τιμές στόχους των δεικτών εκροών. Σε αυτό το στάδιο σχεδιασμού του Προγράμματος, δεν είναι εφικτό να πραγματοποιηθεί η αξιολόγηση της λογικής της παρέμβασης, με δεδομένο ότι δεν είναι πλήρες το πλέγμα δεικτών εκροών – αποτελεσμάτων, τουλάχιστον ως προς την τιμή βάσης και στόχους στους δείκτες αποτελεσμάτων.

Ως εκ τούτου, σε αυτή τη φάση σχεδιασμού του Προγράμματος, η εκ των προτέρων αξιολόγηση εξετάζει το βαθμό συνάφειας των δεικτών εκροών ως προς τα αναμενόμενα αποτελέσματα, τα οποία αντιστοιχούν στους ειδικούς στόχους κάθε επενδυτικής προτεραιότητας.

Στο πλαίσιο αυτής της εργασίας κατασκευάσθηκαν αντίστοιχοι πίνακες διπλής εισόδου για κάθε Άξονα Προτεραιότητας (Πίνακες 6.1 – 6.4, Παράρτημα II της παρούσας έκθεσης), οι οποίοι συνδέουν τους δείκτες εκροών με τα αναμενόμενα αποτελέσματα. Με τη χρήση της τετραβάθμιας κλίμακας ίσων διαστημάτων (0-63) εκτιμάται ο βαθμός συνάφειας των δεικτών εκροών (ως περιγραφή του δείκτη) με τα αναμενόμενα αποτελέσματα κάθε ειδικού στόχου, ανά Άξονα Προτεραιότητας.

Άξονας Προτεραιότητας 1

Κατ' αρχήν, θα πρέπει να επισημανθεί ότι στο συγκεκριμένο Άξονα Προτεραιότητας, πολλοί κοινοί δείκτες εκροών, ταυτίζονται σε διάφορες επενδυτικές προτεραιότητες, των οποίων οι αντίστοιχοι ειδικοί στόχοι ανταποκρίνονται σε διαφορετικά αναμενόμενα αποτελέσματα.

Κατά την εκτίμησή μας, κατά κανόνα θα πρέπει στο Πρόγραμμα να χρησιμοποιούνται κοινοί δείκτες εκροών, τόσο για τις δράσεις που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ, όσο και για τις δράσεις που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ, ως εκ τούτου θα πρέπει να επανεξετασθεί το πλέγμα δεικτών (εκροών και αποτελεσμάτων) έτσι ώστε, αφ' ενός να γίνεται χρήση των κοινών δεικτών εκροών, αφ' ετέρου να συνδέονται άμεσα ή έστω έμμεσα οι δείκτες εκροών με τα αναμενόμενα αποτελέσματα, τα οποία είναι ο πυρήνας της λογικής της παρέμβασης.

Παράλληλα με δεδομένο ότι οι κοινοί δείκτες εκροών είναι ταυτόσημοι για πολλές επενδυτικές προτεραιότητες του ΑΠ 1, ορθά κατά τη φιλοσοφία των κοινών δεικτών εκροών και σύμφωνα με τις προγραμματιζόμενες κατηγορίες / τύπους δράσεων, ένας κοινός δείκτης εκροών ανταποκρίνεται σε αρκετές επενδυτικές προτεραιότητες του Άξονα Προτεραιότητας, χωρίς κατ' ανάγκη να συνδέεται με τα αναμενόμενα αποτελέσματα διαφορετικών ειδικών στόχων, ήτοι διαφορετικών επενδυτικών προτεραιοτήτων.

Έτσι στην προσπάθεια εκτίμησης του βαθμού συνάφειας των δεικτών εκροών με τα αναμενόμενα αποτελέσματα, ο βαθμός αυτός επηρεάζεται απ' τη συμμετοχή αυτού του δείκτη σε αναμενόμενα αποτελέσματα περισσότερων του ενός ειδικού στόχου.

Ως εκ τούτου, ο βαθμός συνάφειας των δεικτών εκροών με τα αναμενόμενα αποτελέσματα του Άξονα Προτεραιότητας 1 είναι χαμηλός 0,67 (με μέγιστο τη μονάδα), ενώ η μεγαλύτερη τιμή του βαθμού συνάφειας είναι 0,76 για ορισμένους δείκτες αποτελεσμάτων και η μικρότερη τιμή 0,44.

Άξονας Προτεραιότητας 2

Στον συγκεκριμένο Άξονα Προτεραιότητας, ο οποίος κατά μεγαλύτερο ποσοστό των πόρων του συγχρηματοδοτείται από το ΕΚΤ και περιλαμβάνει τύπους δράσεων κυρίως κοινωνικής ένταξης και καταπολέμησης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, το πλέγμα δεικτών εκροών και αποτελεσμάτων, κατά κύριο λόγο προερχόμενο από τους κοινούς δείκτες του Κανονισμού (ΕΚ) 1304/2013, εμφανίζει μεγάλους βαθμούς συνάφειας των δεικτών εκροών με τα αναμενόμενα αποτελέσματα (0,91) στο σύνολο του Άξονα Προτεραιότητας (Πίνακας 6.2 του Παραρτήματος II της παρούσας έκθεσης).

Σε πολλές δε επενδυτικές προτεραιότητες και αναμενόμενα αποτελέσματα, ο βαθμός συνάφειας είναι η μονάδα.

Ως εκ τούτου, φαίνεται ότι σε αυτόν τον Άξονα Προτεραιότητας, στην αμέσως επόμενη φάση σχεδιασμού του Προγράμματος και κατά την στοχοθέτηση των δεικτών, η λογική της παρέμβασης θα είναι μάλλον ικανοποιητικού επιπέδου.

Άξονας Προτεραιότητας 3

Ο Άξονας Προτεραιότητας 3, ο οποίος είναι και αυτός πολυθεματικός με μόνο ένα Ταμείο συγχρηματοδότησης, παρουσιάζει απόλυτη συνάφεια μεταξύ δεικτών εκροών και αναμενόμενων αποτελεσμάτων, συνδεδεμένοι οι δείκτες εκροών με τα αναμενόμενα αποτελέσματα απολύτως ένα προς ένα (όπως φαίνεται από τον Πίνακα 6.3 του Παραρτήματος II της παρούσας έκθεσης).

Ο συνολικός βαθμός συνάφειας είναι η μονάδα, όπως η μονάδα είναι ο αντίστοιχος βαθμός συνάφειας για κάθε δείκτη εκροών με τα αντίστοιχα αναμενόμενα αποτελέσματα.

Άξονας Προτεραιότητας 4

Όσον αφορά στην λογική της παρέμβασης, σε αυτόν τον Άξονα Προτεραιότητας, σε αυτή τη φάση σχεδιασμού του Προγράμματος, όπως φαίνεται από τον Πίνακα 6.4 του Παραρτήματος II, ο βαθμός συνάφειας των δεικτών εκροών με τα αναμενόμενα αποτελέσματα πλησιάζει μεν τη μονάδα, αλλά για ορισμένους δείκτες εκροών η συνάφειά τους με τα αντίστοιχα αναμενόμενα αποτελέσματα είναι πολύ χαμηλού βαθμού.

Αντίθετα, άλλοι δείκτες εκροών παρουσιάζουν απόλυτη συνάφεια με τα αντίστοιχα αποτελέσματα.

Παρ' όλα αυτά, με δεδομένο ότι σε κάθε ειδικό στόχο αντιστοιχούν περισσότερα των δύο αποτελέσματα, θα πρέπει να μειωθεί ο αριθμός αυτών των αναμενόμενων αποτελεσμάτων και ως εκ τούτου των αντίστοιχων δεικτών, έτσι ώστε να είναι πιο διακριτή η λογική της παρέμβασης.

2.4 ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΑΡΧΕΣ

2.4.1 ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ – ΜΗ ΔΙΑΚΡΙΣΗ - ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ

Σύμφωνα με το άρθρο 7 του Καν. (ΕΚ) 1303/2013, τόσο τα Κράτη – Μέλη, όσο και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διασφαλίζουν την προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών, καθώς και την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου, κατά τα στάδια, σχεδιασμού / προετοιμασίας, υλοποίησης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων. Επίσης λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα,

προκειμένου να αποτραπεί κάθε διάκριση εξ' αιτίας φύλου, φυλής, εθνικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, ύπαρξης αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού, τόσο κατά τον σχεδιασμό, όσο και κατά την εφαρμογή των Προγραμμάτων.

Όσον αφορά στο σχέδιο του ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020, τόσο από τα περιεχόμενά του, όσο και κατά τις διαδικασίες εκπόνησης / σχεδιασμού του Προγράμματος, η ΟΣΠ και η Περιφέρεια Θεσσαλίας φαίνεται να τήρησαν αυστηρά όλες εκείνες τις διαδικασίες οι οποίες εξασφαλίζουν την ισότητα των φύλων και την μη διάκριση, τόσο με την συμμετοχή εκπροσώπων όλων των κατηγοριών κοινωνικών, τοπικών ή / και κεντρικών φορέων, είτε με ανοιχτή διαβούλευση είτε / και με υποβολή γραπτών προτάσεων, οι οποίες ελήφθησαν υπόψη κατά τον σχεδιασμό του Προγράμματος.

Τέλος, η ισότητα των φύλων, η μη διάκριση και η προσβασιμότητα εξασφαλίζεται κατά την υλοποίηση του Προγράμματος, τόσο από τα κείμενα στο οικείο κεφάλαιο του Προγράμματος, όσο και στο μέρος εκείνο που αναφέρεται στα κριτήρια και διαδικασίες ένταξης των πράξεων στο Πρόγραμμα όπου γίνεται σαφής αναφορά περί της τήρησης της αρχής της ισότητας των φύλων, της μη διάκρισης και της προσβασιμότητας.

2.4.2 ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Όσον αφορά στην οριζόντια πολιτική της Ε.Ε. περί αειφόρου ανάπτυξης, είναι εμφανές ότι κατά τον σχεδιασμό του Προγράμματος εφαρμόσθηκε η Οδηγία ΕΚ 2001/42, η εφαρμογή της οποίας εξασφαλίζει την ενσωμάτωση της αρχής της αειφορίας κατά την εκπόνηση / κατάρτιση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.

Ήδη από την έναρξη της κατάρτισης του Προγράμματος ανατέθηκε από την ΕΔΑ Περιφέρειας Θεσσαλίας η Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ), προκειμένου να ενσωματωθεί η περιβαλλοντική διάσταση κατά τη διαδικασία προγραμματισμού.

Αυτή εκπονήθηκε παράλληλα με την εκ των προτέρων αξιολόγηση του Προγράμματος, τα συμπεράσματα της οποίας έλαβε υπόψη της η εκ των προτέρων αξιολόγηση.

Επιπρόσθετα στα κείμενα του Προγράμματος και συγκεκριμένα στο Κεφάλαιο 11.1, γίνεται αναφορά, τόσο για τις διαδικασίες ενσωμάτωσης της περιβαλλοντικής

διάστασης κατά τον σχεδιασμό του Προγράμματος, όσο και για τις προβλεπόμενες διαδικασίες ένταξης των πράξεων στο Πρόγραμμα, μετά την έγκρισή του από την Επιτροπή, όπου προβλέπεται σε επίπεδο Άξονα Προτεραιότητας να εξειδικευθούν τα κριτήρια επιλογής και ένταξης των πράξεων, τα οποία θα προβλέπουν συμμόρφωση με την ΣΜΠΕ.

3. ΕΝΟΤΗΤΑ 2: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΕΙΚΤΩΝ, ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

3.1. ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑ (RELEVANCE) ΚΑΙ ΣΑΦΗΝΕΙΑ ΤΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ.

Κατά την ανάλυση / αξιολόγηση, όσον αφορά στη λογική του Προγράμματος αναφέρθηκαν ορισμένα στοιχεία επί της πληρότητας και της ποιότητας των δεικτών του Προγράμματος, με κύριο σχόλιο την έλλειψη τιμών βάσης και τιμών στόχου στους δείκτες αποτελέσματος.

Το σύνολο των κοινών δεικτών αποτελέσματος για δράσεις που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ έχουν συνάφεια με τους αντίστοιχους δείκτες εκροών, όπως έχει σχολιασθεί στα προηγούμενα. Παράλληλα, οι κοινοί δείκτες αποτελέσματος του ΕΚΤ αναφέρονται στα αποτελέσματα που επετεύχθησαν επί των συμμετεχόντων σε παρεμβάσεις που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ.

Όσον αφορά στους δείκτες αποτελέσματος των υπολοίπων Αξόνων Προτεραιότητας, οι οποίοι συγχρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ, όπως έχει ήδη αναφερθεί για μεν του Άξονα Προτεραιότητας 1, έχει επισημανθεί ότι η χρήση κοινών δεικτών εκροών, οι οποίοι σε πολλές επενδυτικές προτεραιότητες ταυτίζονται μεταξύ τους, (πχ όλοι όσοι αναφέρονται σε παραγωγική επένδυση) ενώ δεν αντιστοιχούν στους ίδιους δείκτες αποτελέσματος. Σ' αυτές τις περιπτώσεις, προτείνεται είτε να διαφοροποιηθούν οι κοινοί δείκτες εκροών, προσδιορίζοντας με μεγαλύτερη εξειδίκευση το είδος της παραγωγικής επένδυσης ή το είδος της επιχείρησης, προκειμένου να εξαχθεί το κατάλληλο επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, (π.χ. αύξηση εξαγωγών, ή αύξηση αξίας παραγόμενων νέων προϊόντων κλπ), είτε να

τροποποιηθούν οι δείκτες αποτελέσματος, οι οποίοι όμως προσδιορίζουν τη λογική της παρέμβασης.

Επίσης, όπως έχει ήδη αναφερθεί οι δείκτες του Άξονα Προτεραιότητας 3, πέραν της έλλειψης τιμών βάσης και στόχων στους δείκτες αποτελεσμάτων, σ' αυτή τη φάση σχεδιασμού/προετοιμασίας του Προγράμματος, παρουσιάζουν ικανοποιητική σαφήνεια και συνέπεια μεταξύ δεικτών εκροών και αποτελέσματος. Σε κάθε περίπτωση μπορούν να θεωρηθούν κατάλληλοι τόσο για να παρακολουθείται η επίτευξή τους, όσο και να προσδιορισθούν τα αποτελέσματα από το κάθε είδος παρέμβασης.

Τέλος, όσον αφορά στους δείκτες αποτελεσμάτων του Άξονα Προτεραιότητας 4, σ' αυτό το στάδιο σχεδιασμού του Προγράμματος είναι παρακινδυνευμένο να προσδιορισθούν τιμές στόχοι, οι οποίες αναφέρονται, είτε σε όγκο / μέγεθος / πλήθος μεταφερόμενων αγαθών ή/και ανθρώπων, είτε σε μείωση των χρονοαποστάσεων, εφ' όσον δεν εκπονηθούν οι αναγκαίες μελέτες με ακριβώς προσδιορισθέντα έργα. Το αυτό ισχύει και για τις παρεμβάσεις σε λιμάνια. Επίσης, όσον αφορά στον αριθμό προσεγγίσεων πλοίων σε λιμάνια που προγραμματίζεται να γίνουν παρεμβάσεις, αυτό εξαρτάται από πολλές παραμέτρους και δεν είναι πιθανά εφικτό να προσδιορισθεί σ' αυτή τη φάση σχεδιασμού του Προγράμματος, τιμή στόχος.

Σε κάθε όμως περίπτωση απαιτείται μείωση των δεικτών αποτελεσμάτων ανά ειδικό στόχο, άσχετα αν από μία παρέμβαση, είναι δυνατόν να επιτευχθούν περισσότερα του ενός αποτελέσματα.

Τέλος, θα πρέπει να επισημανθεί ότι υπάρχουν στο Πρόγραμμα δέκα εννέα (19) ειδικοί δείκτες εκροών (μη κοινοί), οι οποίοι εκτιμάται ότι έχουν τεθεί αντιπροσωπεύοντας τις αντίστοιχες επενδυτικές προτεραιότητες και έχουν ήδη ποσοτικοποιηθεί.

3.2 ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΟΡΟΣΗΜΩΝ ΤΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΕΠΙΔΟΣΗΣ

Όσον αφορά στο πλαίσιο επίδοσης του Προγράμματος και κυρίως αναφορικά με την καταλληλότητα των αναφερόμενων ως οροσήμων (milestones), τα αναφερόμενα στοιχεία πληρούν τα απαραίτητα κριτήρια τα οποία τα προσδιορίζουν ως ορόσημα, τουλάχιστον όσον αφορά τα οικονομικά μεγέθη, τα

οποία σε όλες τις περιπτώσεις υπερβαίνουν τουλάχιστον το 50% του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας.

Με δεδομένο ότι κατά την σύνταξη της παρούσας δεν είχε παρασχεθεί το πρόσθετο έγγραφο (πληροφόρηση που πρέπει να παρέχεται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή για το πλαίσιο των επιδόσεων), ο Σύμβουλος Αξιολόγησης επιφυλάσσεται να επανέλθει με αξιολογική κρίση αμέσως μετά την εξέταση των παρεχομένων πληροφοριών και επεξηγήσεων – παραδοχών, προκειμένου εντέλει να υπάρξει ρεαλιστική και βέλτιστη αντιστοίχιση δυνατοτήτων και τιθέμενων δεικτών - τιμών.

3.3. ΠΟΙΟΤΗΤΑ – ΑΞΙΟΠΙΣΤΙΑ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ – ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ, ΕΠΑΡΚΕΙΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ – ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ.

Η εκ των προτέρων αξιολόγηση οφείλει να αξιολογήσει την επάρκεια των ανθρώπινων πόρων και της διοικητικής ικανότητας για τη διαχείριση του προγράμματος, καθώς και την καταλληλότητα των διαδικασιών παρακολούθησης του προγράμματος και της συλλογής των αναγκαίων δεδομένων για τη διενέργεια των αξιολογήσεων.

Με βάση το στάδιο υλοποίησης του Σχεδίου Προγράμματος δεν υπήρξαν επαρκή στοιχεία για την αξιολόγηση κυρίως ως προς το σύστημα παρακολούθησης και δεδομένων, σε σχέση και με τη χρήση του ΟΠΣ της τρέχουσας Περιόδου και των αλλαγών που θα πραγματοποιηθούν σε αυτό. Επιπρόσθετα, αναμένεται ο σχεδιασμός του συστήματος παρακολούθησης-συλλογής μικροδεδομένων, σε απαίτηση του άρθρου 25(2), παρ. δ του Γενικού Κανονισμού.

Με δεδομένη την αυστηρότητα διασφάλισης της αξιοπιστίας των στοιχείων εφαρμογής των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων της περιόδου 2014 – 2020, έτσι όπως προβλέπεται στον Κανονισμό 1303 / 2013, εκτιμάται ότι είναι πολύ δύσκολο να εφαρμοσθούν με αυστηρή συνέπεια τα προβλεπόμενα από το νέο Κανονισμό.

Σε κάθε περίπτωση κρίνεται ότι απαιτείται ενίσχυση τόσο των Δικαιούχων όσο και των υπηρεσιών διαχείρισης.

4. ΕΝΟΤΗΤΑ 3: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΠΕΙΑΣ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΝΟΜΩΝ

Σύμφωνα με την αρχικά προσδιορισθείσα κατανομή των συνολικών πόρων του ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014 – 2020, από το Υπουργείο Ανάπτυξης, σε συμφωνία με τα υπόλοιπα Υπουργεία τομεακών πολιτικών και με μια ενδεικτική κατανομή ανά Θεματικό Στόχο, με κάποιους βαθμούς ελευθερίας αναπροσδιορισμού αυτών των πόρων ανά Θεματικό Στόχο, η Περιφέρεια Θεσσαλίας για να προσδιορίσει σαφώς τις ανάγκες που έπρεπε να καλύψει ανά τομέα ανάπτυξης της με χρηματοδότηση από το ΠΕΠ Θεσσαλίας, θα ήταν σκόπιμο να συμφωνήσει με τα Υπουργεία που διαχειρίζονται Τομεακά Προγράμματα, τί χρηματοδοτούν τα Τομεακά και τί το Περιφερειακό Πρόγραμμα.

Με χρήση των παραπάνω βαθμών ελευθερίας, η κατανομή των πόρων του ΠΕΠ Θεσσαλίας έγινε λαμβάνοντας υπόψη τα υφιστάμενα δεδομένα, μέχρι την στιγμή της σύνταξης του, από την πρόοδο του σχεδιασμού των Τομεακών Προγραμμάτων και από τις διμερείς συνεργασίες με τα αντίστοιχα αρμόδια Υπουργεία.

Πέραν όμως αυτών, εκείνο το οποίο παραμένει σε εκκρεμότητα και με πιθανή έλλειψη πόρων είναι η ενδεχόμενη προοπτική δημιουργίας Ταμείου (χρηματοπιστωτικού εργαλείου / μέσου) στη Περιφέρεια Θεσσαλίας για χρηματοδότηση / χρηματοπιστωτική υποστήριξη των επιχειρήσεων της Περιφέρειας.

Το μέσον αυτό θα πρέπει να χρηματοδοτηθεί από τον ΑΠ1 και συγκεκριμένα από το Θ.Σ.3, ο οποίος όμως με βάση την κατανομή των πόρων του σε επενδυτικές προτεραιότητες δεν φαίνεται να έχει επαρκείς πόρους γι' αυτό το μέσο.

Κατά τα λοιπά, η κατανομή των πόρων του Προγράμματος σε Θεματικούς Στόχους και σε επενδυτικές προτεραιότητες, έχει γίνει με βάση τον προσδιορισμό των αναγκών που θα καλυφθούν από το ΠΕΠ.

5. ΕΝΟΤΗΤΑ 4: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ «ΕΥΡΩΠΗ 2020».

Όπως έχει αναφερθεί στα προηγούμενα, όσον αφορά στη συνάφεια των αναγκών / προκλήσεων που αντιμετωπίζει η Περιφέρεια Θεσσαλίας με την Στρατηγική «Ευρώπη 2020», το σύνολο των αναγκών της Περιφέρειας έχουν ένα υψηλό βαθμό συνάφειας με την στρατηγική «Ε2020».

Η συνάφεια αυτή αναφέρεται σε ανάγκες για επενδύσεις σε Ε & Τ (% του ΑΕΠ), για επενδύσεις σε ενεργειακή αποδοτικότητα και μείωση της κατανάλωσης ενέργειας, σε μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, καθώς και για επενδύσεις σε ΑΠΕ.

Άσχετα όμως από τις αποτυπωμένες στην στρατηγική της Περιφέρειας Θεσσαλίας ανάγκες που συνάδουν με τη στρατηγική «Ε2020», το περιφερειακό Πρόγραμμα Θεσσαλίας για την περίοδο 2014 – 2020, σ' αυτό το στάδιο σχεδιασμού προβλέπει δράσεις που εξυπηρετούν (συμβάλλουν) στη στρατηγική «Ε2020». Οι δράσεις αυτές αναφέρονται, σε προσέλκυση ιδιωτικών κεφαλαίων για ανάπτυξη ή / και αξιοποίηση της Ε & Τ, όπως επίσης και σε δράσεις δημοσίων επενδύσεων σε Ε & Τ. Τα προγραμματιζόμενα δημόσια κονδύλια για τέτοιου είδους δράσεις φθάνουν στα 11 εκατ. Ευρώ, η δε μόχλευση ιδιωτικών κεφαλαίων μέσω αυτών των δημοσίων επενδύσεων εκτιμάται ότι δεν θα υπερβαίνουν τα 3 εκατ. Ευρώ με δεδομένο ότι κατά το μεγαλύτερο τους μέρος είναι δημόσιες υποδομές Ε & Τ.

Επιπρόσθετα, στο Πρόγραμμα προβλέπονται περίπου 14 εκατ. Ευρώ για δράσεις ενεργειακής αποδοτικότητας, καθώς και 70 εκατ. Ευρώ για πρόληψη ή / και καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού. Άρα στο σύνολο του ΠΕΠ Θεσσαλίας τα προβλεπόμενα κονδύλια για δράσεις / επενδύσεις που συμβάλλουν στη στρατηγική «Ε2020», φθάνουν περίπου στα 100 εκατ. Ευρώ για τα επόμενα 8 – 10 χρόνια. Σε κάθε περίπτωση, η άμεση συμβολή του ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014 – 2020 στη στρατηγική «Ε2020» είναι μικρή, ενώ η Θεσσαλία συμβάλλει ως Περιφέρεια στη στρατηγική «Ε2020» μέσω άλλων θετικότερων από εκείνων της Χώρας δεικτών όπως, επίπεδο απασχόλησης και ποσοστό πρόωρης εγκατάλειψης της σχολικής εκπαίδευσης, ενώ επιβαρύνει τους δείκτες της Χώρας με ένα μικρό

ποσοστό κατοίκων αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, όπως φαίνεται στο σχετικό πίνακα που έχει προηγηθεί.